

El claustre interior
Espiritualitat
benedictina
per al segle XXI

JAUME DURAN

Publicacions de l'Abadia de Montserrat

JAUME DURAN

EL CLAUSTRE INTERIOR

ESPIRITUALITAT BENEDICTINA PER AL SEGLE XXI

Publicacions de l'Abadia de Montserrat
2024

PRÒLEG

L'any 313 amb l'edecte de Milà, l'emperador Constantí havia donat als cristians el que avui en podríem dir carta de ciutadania. L'expansió del cristianisme va ser molt important i influent. Malgrat l'expansió del cristianisme ja al segle iv passades les etapes de persecució hi havia homes i dones que sentien una gran insatisfacció personal. Apareixen homes i dones que volen aprofundir la seva vida i van al desert per mirar d'emprendre una vida més profunda i radical en el seguiment de Crist. Apareixen ermitans i ermitanes, un fenomen que s'estendrà molt ràpidament a Egipte i Síria.

Al segle sisè l'imperi romà havia entrat, en unes regions de l'imperi com Hispània, Gàl·lia, Il·líria, Grècia, Itàlia, en un procés decadent. És en aquest context que continuen apareixent homes i dones que volen aprofundir la seva fe seguint la tradició eremítica o cenobítica. La personalitat del Papa Gregori el Gran (540-604), home de gran influència en el seu temps, en el Llibre II dels Diàlegs, fa conèixer trets de la personalitat de Benet de Núrsia. Benet, ens explica Gregori, va conèixer

la Roma decadent del segle v i emprèn, com altres, la vida radical d'ermità primer, cenobítica després. La seva vida passarà per moltes proves que Gregori va explicant, fins a ser pare de monjos cenobites (homes que viuen en comunitat). De fet, Gregori ens mostra Benet com l'home que aprofundeix des de la seva experiència de vida i esdevé model de vida espiritual. Del fruit de l'experiència de vida de Benet ens ha arribat la Regla per als monjos.

La regla de sant Benet (RB), l'hem de situar en continuïtat amb altres regles monàstiques que havien aparegut anteriorment. Aterrant més en concret en la regla benedictina, Benet depèn d'un autor una mica anterior, i que cal situar en la mateixa zona d'influència romana, depèn de la coneguda com a Regla del Mestre.

De la RB voldria subratllar uns trets que considero importants per a l'home d'avui i de sempre.

El pròleg de la RB, que és una invitació a la vida monàstica, comença amb la paraula que ha de ser clau, com a actitud de vida: «Escolta». Distingiria tres dimensions d'aquest escoltar. La primera de totes és escoltar Déu; els monjos escoltar Déu ho hem de fer, sobretot, llegint la Sagrada Escripura, (no com una informació, sinó com a camí de conversió, per això en diem *lectio divina*, i la pregària comunitària de l'ofici diví, que per a sant Benet s'ha de fer de tal manera que «el nostre pensament estigui d'acord amb la nostra veu» (RB XIX, 7).

Segona: aquesta escolta també ateny a la persona humana, a la profunditat a la qual el monjo

és cridat a comprendre la mateixa humanitat, la realitat que l'envolta, com passa en cada un dels llibres d'una biblioteca, que no només ens parla del text i el seu contingut, sinó que ens il·lumina en la vida personal de cada autor.

La tercera dimensió és finalment l'escolta més interior; l'escolta del cor per conèixer-nos millor. Quan els monjos es fan presents en el cristianisme, molts d'ells coneixien el que hi havia escrit en el temple de Delfos: «Coneix-te tu mateix»; el camí a l'autoconeixement com a font primera de saviesa. Es tracta d'escoltar el cor interior per a descobrir la pròpia realitat, amb els seus defectes i qualitats. Aquesta és una realitat que permet acceptar-se un mateix i finalment estimar-se. L'escolta del cor porta el monjo a acceptar i estimar la realitat per a poder transformar-la. Només l'amor fa possible aquesta meravella.

A les acaballes del Pròleg, ens diu el propòsit que té en redactar la RB. El monestir ha de ser una escola del servei diví. Cal assaborir cada paraula. «Escola» és per aprendre, i demana una actitud oberta, acollidora; expressa que mai no ens hem de quedar parats com aquell que es pensa que ja ho sap tot. És una escola de «servei», que està al servei de l'altre, no d'un mateix. Servir sempre suposa relació. Es tractarà d'un servei que es concreta en la voluntat de Déu, d'un servei «diví», de Déu en la vida del monjo. Aprenem que Déu és arreu, en tota persona, per desconeguda que sigui, com ens recorda l'evangeli de Mateu al seu capítol 25, quan l'altre és el malalt, el desvalgut, el que té

fam... És un servei als altres, a la humanitat, que juntament amb la litúrgia, conforma el dia a dia de la vida monacal del monjo.

Per viure aquest propòsit cal que l'home interior es vesteixi: de silenci (sobrietat en el parlar, en la comunicació), d'obediència i d'humilitat. Virtuts relacionals de l'art espiritual que cal conrear.

El responsable que tot es porti a bon port és l'abat. És el pal de paller de la vida del monestir i per extensió de la vida de cada monjo. La seva humanitat, la seva proximitat, faran que, alhora, sigui guia a imatge com la del bon pastor, que sigui com el mestre que ensenya, que sigui com el metge que guareix les ferides de l'ànima; que sigui pare amb entranyes de misericòrdia i, just en les seves decisions, «Hom creu que representa el Crist al monestir» RB II, 2. Perquè el monjo s'ha de sentir estimat pel consell prudent de l'abat, el qual ha de cercar sàviament «ser més estimat que temut». RB LXIV, 15.

Aquest llibre és un regal. Molt sovint el sentit d'un regal és simplement agrair una experiència que es vol compartir. Un regal fa present una vida, està amarat d'amor; i el regal, experiència compartida, el tractem amb cura.

El Dr. Jaume Duran, en la seva condició de metge, teòleg, i de la seva experiència al capdavant d'una institució sanitària i social, ens proposa un camí d'aprofundiment interior. Em sembla que l'autor ens fa, amb el seu escrit, un regal a cada lector. En aquest regal hi ha la seva experiència de vida en la qual s'ha posat en contacte amb la

regla de sant Benet. I el comparteix com els monjos compartim el claustre, el lloc de pas per anar endins. El claustre és el camí cap a les dependències més importants del Monestir, i per tant, en aquestes dependències es va brodant, com cada persona teixeix la seva vida com un vestit, el vestit que protegeix el cos i el cor. La plasticitat amb la qual ens presenta el claustre no s'ha d'entendre com quelcom de bellesa exterior, plena d'harmonia, sinó que ens parla de l'harmonia interior. Per a harmonia entenc la relació que hi pot haver entre el dolor i la joia, entre la vida i la mort, entre la malaltia i la salut, entre la vellesa i la joventut, entre l'home i la dona. Una harmonia de totes les dimensions de la persona humana en la seva experiència de vida i de relació amb Déu. Una relació que és guaridora i no feridora, sempre diferent i acceptada; desitjada, acollida, abraçada.

Per la meua experiència personal, aquesta cerca harmònica és la tasca diària d'intentar descobrir i seguir, com els primers deixebles, les petjades de Jesús; i la vida esdevé un do, més ben dit, és el do de descobrir, en el propi cor, aquest Déu que ens acompanya amb el seu amor. Quan descobreixes que Déu es fia de tu, que creu en tu, el procés d'alliberament personal és inexplicable, però t'agafa, t'abraça intensament, per més forta que abans hagis sentit la fiblada de la limitació i de la feblesa humana. La constatació de la limitació i de la feblesa humana que et pot fer sentir insegur permet aprendre a mirar-te, conèixer-te, acceptar-te i estimar-te, com ens recorda el mana-

ment de Déu quan ens diu «estimaràs Déu amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb totes les forces, i estimaràs el proïsme com a tu mateix».

Una darrera recomanació: aquest llibre és per llegir-lo esperançats. El camí pel claustre interior pot ser llarg; sigues pacient amb tu mateix perquè al final trobaràs aquell que anomenem Déu.

P. LLUÍS PLANAS
Monjo de Montserrat

PREÀMBUL

La creixent desorientació que el segle XXI ens ha deixat a les mans ens qüestiona permanentment i punyentment. Contra tot pronòstic, el desplegament de la ciència i la tecnologia fins a límits insospitats ens deixa més preguntes a l'aire que no pas certes tranquil·litzadores. Ens hem anat acostumant, sense saber-ho ni voler-ho, a un nou paradigma de vida en el qual les coses, els fets, i fins i tot les idees i els valors, són cada cop més volàtils, s'esmunyen sense entendre ben bé com i ens deixen mig esmaglaçats. La complexitat i l'ambigüitat del que ens passa i ens acompanya han deixat un regust de superficialitat i de fragilitat que ens evidencia vulnerables, i ens revela bastant incoherents. L'origen no només han estat les crisis de l'absolutisme terrorista de primers de segle, o les econòmiques dels 2010, o la pandèmia vírica del 2020.

La societat del benestar que ens han venut ha anat desplegant una laïcitat com a principi moral, i un secularisme que ha foragitat tota referència espiritual a cor què vols. Els filòsofs de la sospita del segle XIX i XX reapareixen al XXI amb més for-

ça, i al dogmatisme antiespiritual hi afegim avui el relativisme moral, on tot hi és benvingut. Ens manquen referents, en tot. No només tenim crisis de poder —la «potestas» avui es regala o es compra amb paquets d'accions dels parquets—, sinó que ens manquen lamentablement les «auctoritas» que es forgen amb el reconeixement personal, que només arriba amb l'exemple. No hi ha referències autoritzades.

A més, també ha estat cridanera, i ben actual, la descoberta de la fragilitat de l'ésser humà en el marc d'un planeta que destruïm a-voluntàriament i del canvi accelerat i cada cop més disruptiu de tot, mentre ens enorgullíem de nosaltres, rics de coneixences i envanits del suposat control còsmic i genòmic al mateix temps. Avui pensem que el mapa genòmic i el XatGPT ens respondran tots els perquè!

El context material del món no és diferent del que passa al món espiritual o de les vivències interiors. Aquesta creixent secularització i l'individualisme deshumanitzador han deïficat la persona humana concreta, la de nom i cognoms que conviu en nosaltres. Seguim els desconeguts i impersonals «influencers», ens visualitzem la vida com si fóssim avatars a mida, per viure en una mena d'escalada de xarxes socials que ens esclafen i ens fan perdre, vet-ho aquí, tota la llibertat que ens pensàvem que havíem assolit.

La persona humana del segle XXI es va despersonalitzant a poc a poc. Tot ho acabarà contestant el xat de la intel·ligència artificial, a la qual ben

aviat deixarem les més personals decisions, desresponsabilitzant-nos encara més del propi desgovern.

L'esser humà queda, així, a les closes portes del seu interior, sense saber si, finalment, serà capaç de retrobar-se amb ell mateix o amb el silenci que el segueix cridant a reeixir, des de sempre. Estem davant d'uns temps en els quals el context canviant no té ni aturador ni nord. Cal córrer i com més de pressa millor! Aquest marc d'inefable revolució descontrolada del pretès coneixement —tenir infinitat de dades que ens permeten grans terabits d'informació no acostuma a traduir-se necessàriament en més coneixement i millor— no ens fa finalment feliços. Seguim necessitats d'autèntica interioritat humana; de la interioritat que desconeixen els xats.

Aquesta dispersió vital ens ho dificulta, però no deixem de sentir la necessitat del jo interior. Cerquem, assedegats de respostes, algunes traces de pau interior que només es troben a les portes del silenci i del buit. És per això que cada cop són més els qui malden per apropar-se a una manera contemplativa de viure, i a un viure per contemplar. Alguns fan camí del monestir, esperant una porta oberta a la seva dimensió interior, tot i el brogit del món d'avui, tot i la contradicció en què a voltes s'ha tornat viure al ras del propi jo, anhelant-lo.

Aquestes persones, que malden per la trobada interior, cerquen l'escalf del projecte del Jesús de la bona notícia. Cerquen camins ja fressats i que

esdevinguin claror i traça ferma per a la descoberta complexa, en les nits i els dies tapats. Aquest llibret, que s'adreça a qui cerca, beu de les planes de la regla monacal de sant Benet, les treu del monestir per llegir-les a la llum contemplativa de la vida del segle XXI. Les vol compartir just a peu de monestir, passejant per les galeries del claustre interior, visitant els pilars i les columnes que el dibuixen, entre el brogit que ens toca viure i el contemplar que anhelem, per mirar de viure amb sentit una vida plena, més humanitzada.

En la cerca de la vida plena, que ens permet interioritzar tot i els contextos més complexos, una de les opcions que se'ns ofereix avui, en ple segle XXI, és la que sant Benet ens deixa a les mans a través de la seva regla benedictina (RB). Una proposta que permet ordenar la vida monàstica al segle VI, quan era necessari disposar d'un model prou consistent per viure en comunitat d'acord amb l'Evangeli. De fet, no fou la primera regla monàstica. Abans ja n'havien aparegut d'altres, fruit dels escrits dels Pares del desert, primer, i de l'Occident francès, després. Tanmateix, és amb la regla de sant Benet a la Itàlia del segle VI que es constitueix un autèntic model, una guia per a la pràctica de la vida contemplativa en acció, compartidament, en l'esperit de ser autèntics i decidits seguidors de Jesús. Avui, aquesta mateixa regla ens interpel·la el cor.

La RB consta d'un pròleg i 72 capítols, més un capítol 73 de tancament, a mode de conclusió de vida relacional del monjo. Els capítols expliquen

diferents àmbits de la vida monàstica. Així, hi ha capítols sobre la comunitat i l'abat, sobre la doctrina de l'art espiritual, l'ordenament i esperit de la pregària, l'organització interior del monestir i les diferents activitats dels monjos, la formació de la comunitat i el discerniment de les vocacions i, finalment, la relació de la comunitat de monjos amb l'exterior i la comunicació fraterna entre els monjos. Un bon guió per establir el què i el com de la proposta de vida contemplativa de sant Benet ara fa més de quinze segles.

Es tracta d'un document viu que ens convida a la reflexió com a proposta que desvetlla el dedins sense defugir el defora, i que mirarem de llegir en clau d'actualitat, a redós del claustre interior, talment comunitat de creients que volen enfortir el seu compromís personal amb la crida espiritual, com a resposta al repte de vida plena a la qual som convidats des de sempre. Una proposta per viure contemplativament i activament en l'avui de cada dia. Destriarem fonaments i bocins de la RB que ens ajudin en fer aquest passeig pel nostre claustre interior a la cerca de les respostes que anhelem.

El preciós pròleg de la RB ja ens interpel·la amb un «aixequem-nos, doncs, d'una vegada, que l'Es-criptura ens desvetlla dient: Ja és hora de despertar-nos»¹ i «Cenyits doncs, els nostres llocs amb la fe i la observança de les bones obres, fem els seus

1. Pròleg de la RB 8.

camins seguint el guiatge de l'Evangelí».² Una proposta a la qual ens convida i interpel·la sant Benet ja de bon començament.

També el Salm 36 ens diu ben al cor; «Encomana al Senyor els teus camins, deixa'l fer».³ Un camí llarg que pren el qui cerca, de la mà de la RB, confiadament. El seguiment de la RB, com a guia per a la vida contemplativa i activa, ens mena ben segur, si ho fem per Ell, a una vida en plenitud i serena. Una vida que conté la pau, la felicitat i la joia, però no evita el patiment, el dolor, la inquietud, la contradicció, el dubte, la fosca... Esdevé el camí que es fa mentre el fem, la fressada de les petges quotidianes, plenes d'il·lusió a voltes, i de decepció també. En tots els moments, aquests textos ens donaran llum.

2. Pròleg de la RB 21.

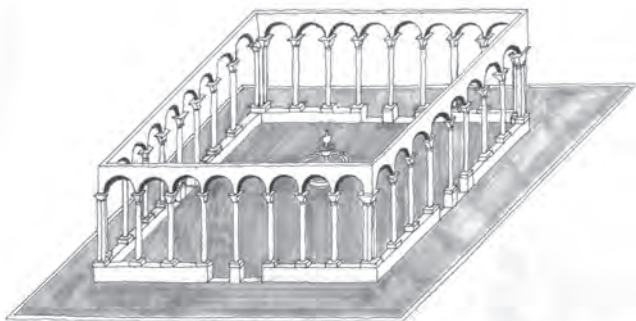
3. Vegeu el Cap. 5 RB sobre l'obediència, o l'abandonament i descentrament.

EL CLAUSTRE INTERIOR. ELS VUIT PILARS I LES VINT-I-VUIT COLUMNES DEL CLAUSTRE INTERIOR BENEDICTÍ

Proposem descobrir l'espiritualitat benedictina entre les galeries del claustre. Un passeig que ens suggereix el viure entre el defora i el dedins del monestir, del claustre interior cap als carrers del món. Un pla per mirar de seguir Jesús segons la RB en la vida ordinària del nostre avui. Una invitació a l'escolta i a la resposta als anhels interiors que ens interroguen, tot fent camí.

Per recórrer aquest trajecte interior, la RB ens ofereix vuit fonaments o pilars que ens permeten entendre i viure aquest model de seguiment de Crist al llarg del temps. Són fonaments que vertebraven una experiència espiritual que es tradueix en fets de vida, en llum i escalf per als altres i en mesura interior, en sal i llum. Aquests pilars benedictins enmarcaran les quatre galeries del claustre interior que visitarem. Galeries que expliquen les quatre dimensions de la persona humana: la seva fisicitat, la seva dimensió emocional, el seu món intel·lectiu i el seu espai transcendent.

Els vuit pilars o fonaments benedictins⁴ són *la vida ordenada, l'arrelament personal, l'ascetisme del viure, l'esdevenir comunitat, la feina amb sentit, l'acolliment, la pregària i l'equilibri de les dimensions humanes*. Cada galeria del nostre claustre estarà flanquejada, donant-hi consistència i estructura, per dos dels pilars o fonaments benedictins, d'acord amb la funció vital de cada galeria per la qual ens passem meditant, admirant, pregant.

A cada galeria i entre aquests vuit pilars fonamentals, hi trobem set columnes, totes elles extretes de la RB, en les quals ens aturarem, asaborint-les, silenciosament i pausadament. Una iniciativa per conèixer què s'amaga entre els capítols d'aquest manual mil·lenari que acompanya tants creients dins i fora dels monestirs, contemplant per a l'acció, predisposant a la descoberta del projecte que Déu mostra en nosaltres.

4. Extrets de R. DREHER, *La Opción benedictina*.

Així doncs, coneixerem un a un els vuit pilars que emmarquen les galeries del claustre interior i les set columnes que ens endinsen en la RB avui. Quatre galeries de set columnes que recorrerem com pel breviari de vida, setmana a setmana, tot assaborint els temps.

Recurrent les planes d'aquest document hi trobarem, en forma de columnes per pensar, llegir i pregar, aturats sobre les menudes llambordes del nostre present, petites fites de la regla que sant Benet va escriure avui fa més de 1.500 anys, freturós d'una vida contemplativa en acció, i feliç, en el pla de Déu, interpretades a la llum del nostre món. Entrem, doncs, al claustre interior de l'espiritualitat benedictina:

La primera galeria és la galeria del cos, on trobem les portes d'allò que és de menester per a la vida física de l'ésser humà, la cuina, el refetor o refectori, la cambra del repòs, el rebost... Flanquejada pels pilars de l'ordre i de l'estabilitat, hi trobarem set columnes precioses que ens apropen a la mateixa regla benedictina de la mà de comentaris i textos que ens hi menen.

Continuem per la segona galeria, la galeria emocional, que amb les portes que comuniquen amb els espais de lleure interior, el jardí, les cambres del parlar amb els germans, ens recorda que som éssers emocionals; persones que sentim i fem sentir. Entre els pilars de l'ascetisme i la vida en comunitat, set noves columnes construiran una nova galeria en la qual aturar-se a pregar i assaborir alguns salms.

La tercera de les galeries és la galeria cognitiva, que ens recorda la capacitat de voler, de pensar i decidir, en llibertat, de fer opció i de comprometre's. Una galeria a la qual menen les portes de la biblioteca, de la sala capitular, dels espais oficials... Flanquejades pels pilars de la feina amb sentit i l'hospitalitat, les set columnes de la galeria del coneixement ens brinden novament moments de trobada per a la reflexió, racons d'endinsament conscient.

Finalment la galeria espiritual, que obre les portes de la capella, l'església, del cor. Aquesta galeria ens recorda la necessària vida espiritual del qui cerca transcendir en el seu claustre interior. Predisposa al silenci i a l'escolta, a l'abandonament descentrat i alliberador. Les set columnes d'aquesta galeria claustral ens proporcionen l'aliment espiritual que ens fa recórrer al dedins, i estan emmarcades entre els darrers dels vuit pilars benedictins, els de la pregària i l'equilibri personal.

La galeria del cos

1. El pilar de l'ordre

Sant Benet ens proposa una vida ordenada. Els capítols 19 i 22 de la RB en parlen a bastament. L'ordre vital ens ajuda a superar la incertesa i el caos del món present. Un món de neguit en el qual les coses s'han tornat volàtils, caduquen en molt poc temps. Uns temps en els quals tot és debades, fugisser i altament complex. Les relacions,

els marcs sociopolítics, els entorns de treball... Tot és avui més ambigu i incert. El fet de viure ordenadament, seguint una mena de guió de vida, ens pot ser de molta utilitat.

És una proposta d'ordre en les coses més rutinàries del viure, el temps de cada cosa. Un ordre que no respon a una disciplina; és una opció, un fet voluntari i involuntari al mateix temps. Posar ordre és evitar el desordre, és seguir la cadència dels batecs, sense accelerar-los, sense precipitar-los. De fet, l'ordre que proposa la RB és el d'una cadència de vida. I cal contemplar per entendre la cadència necessària, la més natural. Com neixen, creixen, maduren els fruits en el camp.

Efectivament, l'ordre benedictí ens recorda la mateixa natura. L'organisme està regit per un ritme circadiari que equilibra el nostre estat basal, permetent el repòs i la vigília, donant sentit als sentits, i afavorint la seva normal fisiologia. La vida ens passa en unes hores diürnes i unes hores nocturnes; tenim dies setmanals que ens ordenen les tasques i ens permeten repòs; mesos i estacions que ordenen els temps de l'any. Totes les espiritualitats tradicionals han ordenat el temps al voltant dels temps solars o lunars, amb les seves naturals cadències. El món jueu, i el cristià després, ho fan a partir de la Pasqua. L'ordre ens guia!

Sovint l'ésser humà ha cercat i cerca dreceres per anar més ràpid, com si l'anar ràpid fos significatiu del millor. Són dreceres per arribar més aviat no sabem ben bé on, ni per què. Sembla que la velocitat, la immediatesa, s'erigeix en el valor

principal d'avui. Per als temps d'avui cal trencar els motlles, com si els d'abans no ens servissin. Uns motlles que la natura creada ens regala com a do; temps de pluges, temps de flors!

D'aquestes dreces, la persona en treu angoixes, neguits, que la desordenen per dins. Aquest desordre la porta a la fatiga física, a trastorns de caire endocrí, emocional, cardiovascular. Ens desorienta intel·lectualment i ens fa perdre efectivitat, ens dispersa de l'essencial. Ens deixa emocionalment làbils i distímics i, el que és més important, ens treu la pau. L'ordre i els ritus són tan necessaris com sempre ho han estat. La modernitat del córrer perquè sí, del caos suposadament controlat, no ens ha estat, finalment, gens propici. Avui, l'angoixa, la depressió, són a l'ordre del dia.

Viure l'ordre demana sobretot humilitat, deixar-se fer, contemplar i acceptar. Pressuposa fer de la rutina un hàbit, i de l'hàbit, la virtut. És l'ordre vital que no esclavitza, que es deixa viure. Un viure ordenant els horaris, els temps per a cada cosa, com bé recorda Cohèlet. Cal disposar un ordre de vida en el què i en el com. La casa, la taula, els llibres... L'ordre ens mena amb més facilitat a allò que és essencial.

Ordenar els temps, saber-ne l'ordre de cada moment, permet adorar, admirar... fer el sàbat! Temps per pregar, temps per adorar, temps per servir, temps de temps... ordenadament.

Columna 1

Escolta, fill...

Pròleg de la regla

Sobre el procés de discerniment. Què significa per a mi la recerca de Déu. La cerca de Déu amb coneixement de Crist.

«A tu, doncs, s'adreça ara la meva paraula, siguis qui siguis que, renunciant als teus propis volers, per militar en el Senyor, Crist, el rei veritable, prens les fortíssimes i esplèndides armes de l'obediència» (Pròleg, 3)

Comentari

Aquesta reflexió de sant Benet al començament del seu pròleg a la regla ens interpel·la i convida directament a estar amatents, amb l'orella del cor parada, per tal que les paraules ressonin a l'interior.

L'ésser humà d'avui malda per trobar, per trobar-se, ben cansat i decebut de la realitat prometedora del món del segle XXI, del tot absorbit per una tecnologia que corre i corre més que ell, i per una secularització creixent en tots els àmbits de la vida que l'allunya de l'essencial.

La cerca de Déu, aquesta trobada amb el transcendent, és de sempre una realitat antropològica que s'explica amb la mateixa evolució de la ment humana. Però mai com fins ara aquesta cerca ha estat tan necessària per a l'home del nou mil·lenni. Es tracta d'una cerca volguda, anhelada.

Cerquem Déu i tenim una bona notícia! «Jesús és el camí que hi mena», però com s'esdevé? Sant Benet ens fa una proposta, ens introdueix al projecte.

En aquest camí de recerca personal de Déu i del seu projecte de Regne al nostre món d'avui, les primeres paraules de sant Benet de Núrsia ens poden arribar al cor, d'on pouaran allò que cal per seguir-lo.

Demana de l'escolta activa, de parar l'orella del cor, de posar-hi els cinc sentits, de fer silenci! Només així hi sentim amb el cor. Només així podrem entendre. Només així podrem acollir l'oreig suau del matí. Amatents a la crida, per poder descriure sàviament els mots.

De l'escolta amb el cor, aquella força per iniciar el camí de l'espiritualitat interior.

Lectures per a una pregària i meditació

- Pròleg de la RB 1-34.
- 1Re 19,10-13.
- Lluc 10, 21-22.

Salm 62⁵

Vós, Senyor, sou el meu Déu; jo us cerco.

Tot jo tinc set de vós,
per vós es desviu el meu cor,
com terra eixuta sense una gota d'aigua.

Jo us contemplava al vostre santuari
quan us veia gloriós i poderós.

5. Tots els salms estan referenciats a la numeració alexandrina, tal i com se segueix en la Litúrgia de les hores.

L'amor que em teniu val més que la vida;
per això els meus llavis us lloaran.
Que tota la vida us pugui beneir
i alçar les mans lloant el vostre nom.
Saciat del bo i millor,
us lloaré amb el goig als llavis.
Quan des del llit us recordo,
passo les nits pensant en vós,
perquè vós m'heu ajudat,
i soc feliç sota les vostres ales.
La meva ànima s'ha enamorat de vós,
em sosté la vostra mà.

Columna 2

El silenci: «Taciturnitas...»

Capítol 6 de la regla

El silenci és una porta a l'amor, una forma de tendresa per acollir i donar-se despresament a l'altre. A la RB trobem la proposta de viure el silenci com un dels sòlids valors de l'art espiritual.

«Fem allò que diu el profeta: “M’he dit: Vigilaré els meus camins per no pecar amb la meva llengua. He posat guarda a la meva boca. He emmudit i m’he humiliat, i he callat de coses bones”» (Cap. 6,1)

«Perquè està escrit: “Si parles molt, no evitaràs el pecat”» (Cap. 6,4)

Comentari

El silenci és una altra de les virtuts que l'art espiritual ens proposa. Un art que no menysprea la paraula, en absolut. Fer silenci, acollir el silenci, esdevé per a sant Benet una forma exquisida de respectar i agrair el preciós do de la paraula.

El silenci predisposa a l'escolta. Sense silenci no és possible parar l'orella del cor. Parla del silenci profund, del silenci que eixampla l'ànima i ens fa amatents a Déu, buits per acollir, per escoltar activament i ésser capaços d'amor.

El món d'avui és ple de sorolls! Semblaria que ja no es pot viure sense remors, sense música, sense cri-dòria... i en aquest context, no només «qui la diu», i a voltes «qui la diu més grossa», o «qui té la darre-

ra paraula», «o qui crida més»... pren protagonisme, sinó que és idolàtricament reconegut, i alguns, votats (pensem en els debats parlamentaris dels països suposadament avançats de l'OCDE). Res més lluny de la proposta benedictina per a una espiritualitat d'avui.

El mateix Cap. 4 de la RB ens il·lumina en relació a les bones obres que tenen a veure amb fer silenci: «Guardar la boca de paraules dolentes i indecoroses; no ser amic de parlar molt; no dir paraules vanes o que facin riure; no ser amic de riure molt o sorollosament; escoltar amb gust les lectures santes.» Totes aquestes «bones obres» que sant Benet ens suggereix per perfeccionar-nos en el camí de la santedat estan amarades de l'esperit del silenci; ens hi porten!

El silenci que se'ns proposa no és tímid. És un silenci decidit, ferm, conscient, valent... sense complexos. Un silenci actiu, que neix de la convicció humil de l'acollida al do, que ve de Déu. El silenci del qual ens parla sant Benet als creients d'avui ens mena a la profunditat de vida.

Viure el silenci per donar valor i sentit a la paraula. «*Digues sí quan és sí, digues no quan és no!*» Als cristians ens caldrà seguir la petja de Jesús, amarat de silenci per portar la Bona Nova.

Lectures per a una pregària i meditació

- Capítol 6 de la RB.
- Fer silenci per escoltar la paraula i portar-la al món (Is 46).
- Silenci per fer justícia. Què ens diu el silenci de Jesús? (Jn 8,1-11).

Salm 100

Vull celebrar la fidelitat i la justícia
a vós Senyor, dedico el meu cant.
Estudiaré la causa de la gent honrada,
sempre que recorrin a mi.
Portaré les coses de palau
amb honradesa de cor;
no em proposaré d'aconseguir
cap objectiu innoble.
No soc amic dels qui obren contra la llei,
no hi vull tenir tracte;
que s'allunyin de mi els cors perversos,
són per a mi uns desconeguts.
Als qui d'amagat infamen els companys,
els obligo a callar;
m'és insuportable l'home d'ulls altius
i de cor arrogant.
Poso els ulls en gent fidel del país,
per cridar-los a viure amb mi;
són homes de conducta irrepreensible
els qui estan al meu servei.
No tindran lloc en el meu palau
els homes fraudulents;
no es mantindrà a la meva presència
ningú que menteixi.
No em canso cada dia de fer callar
els injustos del país.
Vull que s'acabin a la ciutat del Senyor
els qui obren mal.

Columna 3

L'obediència, la capacitat i maneres d'escoltar

Capítols 5 i 71 de la regla

Obeir sense entendre, disposar-se al mestre, als companys, abandonar-se per seguir el referent i la comunitat, no és gens popular. Fins i tot diríem que sona a despersonalitzador. L'obediència de la RB està en consonància amb l'entrega definitiva al projecte de Déu en nosaltres. Revisem els capítols 5 i 71 de la RB.

«Així que m'ha sentit m'ha obeït» (Cap. 5, 5)

«...no vivint a llur albir, ni obeint els propis gustos o desigs, sinó caminant sota el judici i el manament d'un altre, vivint en comunitat, desitgen que els regeixi un abat» (Cap. 5, 12)

Comentari

Obeir per obeir, mecànicament, no té cap sentit ni valor en la vocació que proposa sant Benet. No es tracta d'obeir involuntàriament, inconscientment. L'obediència té a veure amb la decisió personal, amb la maduresa intel·lectual de l'ésser humà, que pren posició, que opta per obeir. Sense decisió, sense voluntarietat que implica acte propi, l'obediència pot entendre's com una manca de personalitat o de criteri, una feblesa o discapacitat. Sant Benet ens situa l'obediència en un altre pla.

En un context de l'individualisme apriorístic, de l'«anar a la meva», d'autocomplaença, d'imme-

diatesa i autogovern personal, l'obediència de la RB es troba a seguir Jesús. El seguir cegament, sense prendre opció personal, deshumanitzadament, tampoc no porta enlloc. Avui parlar del valor de l'obeir sorprèn, desconcerta, pressuposa que hom pot patir d'alienament existencial i esdevé un valor devaluat.

Obeir per conviure, per combregar comunitàriament amb els projectes, pressuposa l'acceptació del referent, en la figura de l'abat, de l'amic, de Crist. Vol dir que obeir passa per respectar l'altre, per reconèixer-li el valor, que el transcendeix. Perquè diu la mateixa RB que «l'obediència que es presta als superiors, a Déu es presta, ja que ell ha dit: “Qui us escolta a vosaltres, m'escolta a mi”» (5,15).

La sortida cap a l'altre, la posada en escena del projecte del Regne, transformar el món servint els que no són jo, o com jo, obliga a fer camí plegats i, de manera especial, ens mena a ser un amb els altres, a descentrar-nos de nosaltres i a respectar els altres, per menuts que siguin, germans ancians o joves. Ho proposa sant Benet als capítols de la convivència: «... també els germans s'han d'obeir els uns als altres, sabent que per aquest camí de l'obediència aniran cap a Déu» (71,2).

La proposta posa en l'obediència una capacitat transformadora del seguidor de Jesús. Segons la RB, esdevé un mitjà per al fi del projecte de Déu. L'obediència és un instrument clau de bones obres, de perfecció espiritual, «per tal que pel

treball de l'obediència retornis a Aquell del qual t'havies apartat amb la desídia de la desobediència» (Pr 2).

Una proposta per a la perfecció de l'esperit i la fermesa en la transformació interior des de l'excepcionalitat de l'ordinari del nostre dia a dia. Del fet de fer extraordinàries, a la llum del Regne, les petites coses ordinàries, des de l'obediència i la humilitat, que van de la mà. Déu ens deixa petges de canvi interior en les infinites relacions.

Tenim en el món una gran oportunitat d'escola de servei diví, com proposa la RB, a través de l'obediència pensada, volguda, optada, sentida i viscuda per tal de superar, que no ignorar, la dificultat de la diferència, la tensió de tota comunitat humana i poder viure en la renúncia.

Lectures per a una pregària i meditació

- Lectura dels capítols 5 i 71 de la RB.
- Obediència a Déu sense entendre res (Gn 22, 1-12).
- Obediència i temps ordinari (Lc 2, 51-52).

Salm 36-I

No t'exasperis el goig dels dolents,
no envegis els qui obren malament.
S'assecaran ben aviat com l'herba,
es marciran com el verd dels prats.
Confia en el Senyor, fes el bé,
i viuràs segur en el seu país.
Sigui el Senyor la teva delícia,

i et donarà el que desitja el teu cor.
Encomana al Senyor els teus camins;
confia en ell, deixa'l fer:
farà que brilli com la llum el teu dret,
la teva raó, com el sol de migdia.
Reposa en el Senyor i espera en ell,
no t'exasperis la prosperitat de l'intrigant.
Calma't no t'irritis ni t'exasperis,
que faries mal només,
i els qui fan mal seran exclosos del país,
però el qui espera en el Senyor, el posseirà.
Dura tan poc l'injust!
si mires el seu lloc, ja no l'hi trobes,
mentre que els humils posseiran el país,
respiraran la pau profundament.

ÍNDIX

Pròleg	7
Preàmbul	13
El claustre interior	19
La galeria del cos	22
1. <i>El pilar de l'ordre</i>	22
Columna 1. <i>Escolta, fill...</i>	25
Columna 2. <i>El silenci: «Taciturnitas...»</i>	28
Columna 3. <i>L'obediència, la capacitat i maneres d'escoltar</i>	31
Columna 4. <i>Vetlla pel bon ordre...</i>	35
Columna 5. <i>L'ascetisme en el viure</i>	38
Columna 6. <i>El viure ordenadament ajuda al viure</i>	42
Columna 7. <i>L'arrelament com a principi d'estabilitat i projecte</i>	46
2. <i>El pilar de l'estabilitat</i>	49
La galeria emocional	52
3. <i>El pilar de l'ascetisme</i>	52
Columna 8. <i>La humilitat, transferència de la persona</i>	55

Columna 9. <i>Escatologia de les «bones obres»</i>	58
Columna 10. <i>Relació amb el proïsme a partir de la figura de l'abat</i>	61
Columna 11. <i>La humilitat com a relació amb els altres</i>	65
Columna 12. <i>La flexibilitat de l'abat...</i>	70
Columna 13. <i>La pobresa com a acceptació de les pròpies limitacions</i>	73
Columna 14. <i>El càstig, el perdó i la reconciliació</i>	77
4. <i>El pilar de la comunitat</i>	82
La galeria cognitiva	85
5. <i>El pilar del treball</i>	85
Columna 15. <i>Quina cosa més dolça per a nosaltres, germans caríssims, que aquesta veu del Senyor que ens invita?</i>	88
Columna 16. <i>«... sempre a punt d'obeir»</i>	92
Columna 17. <i>La lectio com a coneixement de Crist</i>	96
Columna 18. <i>L'aprendre constant... «Escola de Servei Diví»</i>	99
Columna 19. <i>La lectio: Un camí d'aprenentatge</i>	102
Columna 20. <i>Treball i servei</i>	105
Columna 21. <i>L'acolliment de l'altre: la manera d'admetre els germans</i>	109
6. <i>El pilar de l'hospitalitat</i>	113

La galeria espiritual	115
7. <i>El pilar de la pregària</i>	115
Columna 22. <i>Estima l'altre com a tu mateix. El bon zel</i>	118
Columna 23. <i>Abat com a pare i metge</i>	121
Columna 24. <i>La pregària personal</i>	125
Columna 25. <i>La pregària com a relació comunitària</i>	130
Columna 26. <i>La pregària com a fe que es comparteix</i>	134
Columna 27. <i>L'ésser humà en equilibri</i>	137
Columna 28. <i>L'ecologisme; l'amor a la creació</i>	142
8. <i>El pilar de l'equilibri</i>	147
Conclusió	151
Bibliografia	153

Mentre contemplem un món que avança en la complexitat i l'adversitat pretesament justificada per la tecnologia i la ciència, encara avui la persona malda per la trobada interior, per la pau del dedins que històricament hem cercat a peu de monestirs. Aquest *claustre interior* ens convida a deixar-nos acompanyar en aquest trajecte personal, que neix de l'anhel de bé, de la mà de la regla de sant Benet. Un passeig pausat per les quatre galeries del nostre dia a dia, contemplant, meditant i assaborint pilars i columnes que ens ofereixen escrits i traces de l'*espiritualitat benedictina per al segle XXI*.

